

УДК 338.48 (477)

Герман Ірина Валентинівна      Черкаський державний технологічний університет,  
м. Черкаси, Україна,  
e-mail: koloobig2017ssb@ukr.net

### *ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ: СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ ТА ДОСЯГНУТІ ЦІЛІ*

*Мета статті* – дослідження питання розробки та реалізації на Черкащині відповідних програм, які мали б сприяти та сприяли розвитку туризму, здійснено аналіз тих програм, які в області реалізовані та набули чинності згідно відповідних рішень Черкаської обласної ради тощо. Важливе значення для визначення пріоритетних напрямків діяльності в бік сприяння активізації туристичної діяльності в регіоні, мають набути відповідні стратегічні рішення та моніторинг програмних результатів, досягнутих цілей.

*Методикою* передбачено застосування аналітичних, статистичних показників, застосовано метод порівняння тощо.

*Результатами дослідження* є визначення пріоритетних напрямків розвитку туризму, найбільш вдалих і перспективних методів і засобів створення та просування туристичного продукту в Черкаській області.

*Наукова новизна* дослідження полягає у самостійному пошуку інформативної бази щодо стратегії розвитку туризму в Черкаській області, моніторингу ситуації на ринку турпослуг, аналізу взаємодії державних, підприємницьких структур та громадянського суспільства.

*Практична значимість* – доцільність залучення громадськості до активізації руху в напрямку створення та популяризації привабливого туристичного продукту в регіоні, сприяння створенню нових робочих місць в сегменті туристичного бізнесу.

*Ключові слова.* Програма, стратегічні рішення, туризм, Черкаська область.

УДК 338.48 (477)

Герман Ирина Валентиновна      Черкасский государственный технологический  
университет, г. Черкассы, Украина,  
e-mail: koloobig2017ssb@ukr.net

### *ПРОГРАММА РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В ЧЕРКАССКОЙ ОБЛАСТИ: СТРАТЕГИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ И ДОСТИГНУТЫЕ ЦЕЛИ*

*Цель статьи* – исследование вопросов разработки и реализации в Черкасской области соответствующих программ, которые могли бы содействовать и помогали бы развитию туризма, осуществление анализа тех программ, которые в области реализованы и приняты к исполнению соответственно решений Черкасского областного совета и т.п. Важное значение для определения приоритетных направлений деятельности относительно активизации туристической деятельности в регионе могут иметь определенные стратегические решения и мониторинг программных результатов, достигнутых целей.

*Методикой* предусмотрено применение аналитических, статистических показателей, применен метод сравнения и т.п.

*Результатами исследования* стал поиск приоритетных направлений развития туризма, наиболее удачных и перспективных методов и средств создания и продвижения туристического продукта в Черкасской области.

*Научная новизна* исследования состоит в самостоятельном поиске информативной базы о стратегии развития туризма в Черкасской области, мониторинге ситуации на рынке туруслуг, анализе взаимодействия государственных, предпринимательских структур и гражданского общества.

*Практическое значение* – целесообразность привлечения общественности к активизации движения в направлении создания новых рабочих мест в сегменте туристического бизнеса.

*Ключевые слова.* Программа, стратегические решения, туризм, Черкасская область.

UDC 338.48 (477)

German Irina Valentinovna

Cherkasy State Technological University, Cherkasy,  
Ukraine, e-mail: koloobig2017ssb@ukr.net

### ***TOURISM DEVELOPMENT PROGRAM IN CHERKASY OBLAST: STRATEGIC DECISIONS AND GOALS ACHIEVED***

*The purpose* of the article is to study the issues of development and implementation of relevant programs in Cherkasy region, which could facilitate and assist the development of tourism, analyze the programs that are implemented and adopted in the region according to the decisions of the Cherkasy regional council, etc. Certain strategic decisions and monitoring of program results, achieved goals can be important for determining the priority directions of activities regarding the revitalization of tourism activities in the region.

*The method provides* for the use of analytical, statistical indicators, used the method of comparison, etc.

*The results of* the study was the search for priority areas of tourism development, the most successful and promising methods and means of creating and promoting a tourism product in the Cherkassy region.

*The scientific novelty* of the research consists in the independent search for an informative base about the strategy for developing tourism in Cherkasy region, monitoring the situation on the market of travel services, analyzing the interaction of state, business structures and civil society.

*Practical significance* is the expediency of involving the public in activating the movement towards the creation of new jobs in the segment of the tourist business.

*Keywords.* Program, strategic decisions, tourism, Cherkasy region.

*Постановка проблеми.* Черкаська область останні роки все більше позиціонує себе як перспективний регіон не тільки для розвитку сучасної промисловості, сільського господарства, але й інноваційних туристичних послуг. Статистика свідчить про те, що область останні 3 роки стали відвідувати значно більше туристів, зокрема протягом 2017 р. кількість туристів на Черкащині налічувала понад мільйон осіб. Про це є відповідна інформація й від прес-служби Черкаської обласної державної адміністрації (далі – ОДА). Департамент регіонального розвитку ОДА офіційно повідомляє про те, що кількість мандрівників за рік зросла на 40% [1].

Достатньо успішно на Черкащині відбувається процес об'єднання компаній туристичного бізнесу в обласну Асоціацію гостинності. Так, наприклад, протягом останніх 2-х років розроблено 12 нових туристичних маршрутів, 3D-тури [1]. Прикладом застосування інноваційних технологій

для сфери туризму є розробка та успішне функціонування туристичного сайту «Мандруй Черкащиною». Для прихильників мобільних додатків розроблено відповідний додаток, який користується значним попитом у користувачів смартфонів.

Не залишилася сфера туризму на Черкащині поза увагою й Євросоюзу. Так, зокрема реалізуються туристичні проекти на Уманщині, в Кам'янському районі. Наразі відбувається співпраця з представниками Євросоюзу щодо розробки нової програми розвитку туристичної сфери Черкаської області [1].

*Аналіз останніх досліджень і публікацій.* В якості інформативно-методичної бази для наукового дослідження здійснено аналіз нормативно-правових документів, наукових публікацій вітчизняних вчених і дослідників, зокрема кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського державного технологічного університету (А. Н. Чепурда, Л. В. Фрей, Л. В. Скрипник, Л. М. Чепурда, С. С. Беляєва та ін.) [2-6].

*Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.* Однією з нагальних проблем є аналіз розроблених програм, їх удосконалення та адаптація до зміни потреб сучасності.

Згідно переліку обласних програм, які перебувають на контролі в обласній раді станом на 06.07.2018, варто зазначити на достатньо суттєвий блок питань, які стосуються питань розвитку туризму на Черкащині.

*Формулювання цілей статті (Постановка завдання).* З метою дослідження питання розробки та реалізації на Черкащині відповідних програм, які мали б сприяти та сприяти розвитку туризму, здійснено аналіз тих програм, які в області реалізовані та набули чинності згідно відповідних рішень Черкаської обласної ради тощо. Важливе значення для визначення пріоритетних напрямків діяльності в бік сприяння активізації туристичної діяльності в регіоні, мають набути відповідні стратегічні рішення та моніторинг програмних результатів, досягнутих цілей.

*Виклад основного матеріалу.* Серед оприлюднених для широкого загалу текстів обласних програм є ті, які безпосередньо стосуються сфери туризму й ті, в яких акцентується увага на пріоритетних сферах економіки області та життєзабезпечення мешканців і гостей області щодо інфраструктурної складової, сфери комунальних послуг, здоров'я населення, розвитку підприємництва (табл. 1) [4].

Аналізуючи перелік вище зазначених обласних програм, маємо акцентувати увагу на тому, що саме підготовка України до проведення футбольних заходів «Євро-2012» спонукала регіональні структури та органи влади більше уваги приділити сфері туризму та пов'язаним із нею напрямкам господарської, екологічно спрямованої, інтелектуальної, культурно-мистецької та іншим видам діяльності.

Так, зокрема, в програмі розвитку туризму в Черкаській області на 2012-2020 роки [7] відображено відповідні цілі та напрямки сприяння розвитку та популяризації туризму в регіоні.

В області йде активна робота щодо визначення стратегії розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму до 2020 р. та залучення відповідних ресурсів для виконання завдань, закладених у стратегічні документи. До цієї роботи долучилися Черкаська агенція регіонального розвитку спільно з Департаментом регіонального розвитку ОДА [8]. Громадськість області також не залишається осторонь від цього процесу, для чого з метою збирання якомога більше пропозицій організуються не тільки «круглі столи», «робочі засідання», але й сучасні засоби онлайн-опитування мешканців Черкащини та її гостей.

Таблиця 1

*Перелік обласних програм, які перебувають на контролі в обласній раді станом на 06.07.2018 та стосуються питань сприяння розвитку туризму на Черкащині*

Пор. №	Назва Програми	Рішення обласної ради
2018 рік		
1	Про програму розвитку боксу в Черкаській області на 2018 – 2022 роки	№ 23-13/VII від 06.07.2018
2	Про Програму економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2018 рік	№ 21-19/VII від 02.03.2018
3	Про програму зайнятості населення Черкаської області на 2018-2020 роки	№ 21-20/VII від 02.03.2018
2017 рік		
4	Про Програму підтримки діяльності осередків національних творчих спілок Черкаської області на 2017-2021 роки	№ 16-21/VII від 08.09.2017
5	Про Програму реалізації Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Черкаської області на 2018-2020 роки	№ 19-9/VII від 22.12.2017
6	Про Стратегію розвитку малого та середнього підприємництва Черкаської області на 2017-2020 роки	№ 15-29/VII від 09.06.2017
7	Про цільову Програму розвитку міжнародного співробітництва та міжрегіональної співпраці Черкаської області на 2017-2020 роки	№ 16-18/VII від 08.09.2017
8	Про Програму економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2017 рік	№ 13-1/VII від 24.03.2017
9	Про Програму підтримки української мови в Черкаській області на 2017-2020 роки	№ 13-2/VII від 24.03.2017
10	Про Програму підготовки та відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років на 2017-2021 роки	№ 13-3/VII від 24.03.2017
11	Про програму національно – патріотичного виховання дітей та молоді Черкаської області на 2017-2020 роки	№12-2/VII від 03.02.2017
2016 рік		
12	Про програму розвитку фізичної культури і спорту в області на 2016-2020 роки	№ 9-4/VII від 07.10.2016
13	Про обласну програму охорони навколишнього природного середовища на 2016-2020 роки	№ 5-2/VII від 03.06.2016. Внесення змін (рішення обласної ради № 12-7/VII від 03.02.2017)
14	Про обласну Програму оздоровлення та відпочинку дітей на 2016-2020 роки	№ 4-3/VII від 25.03.2016

15	Про цільову програму «Впровадження в Черкаській області проекту Програми розвитку Європейського Союзу (ЄС) та Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду фаза-III» на 2016-2018 роки»	№ 3-12/VII від 19.02.2016
16	Про Регіональну програму інформатизації Черкаської області на 2016-2017 роки «Електронна Черкащина»	№ 3-13/VII від 19.02.2016 (Продовжено до 31.12.2018, рішення від 22.12.2017 № 19-17/VII)
2015 рік		
17	Про обласну програму розвитку громадянського суспільства на період до 2019 року	№ 39-3/VI від 24.04.2015
18	Про Стратегію регіонального розвитку Черкаської області на період до 2020 року	№ 38-1/VI від 05.03.2015
2013 рік		
19	Про обласну екологічну програму «Чистий Дніпро» в розрізі обласної програми «Будуємо нову Черкащину»	№ 21-2/VI від 22.03.2013
2012 рік		
20	Про затвердження програми розвитку туризму в Черкаській області на 2012-2020 роки	№ 16-4/VI від 26.06.2012
2011 рік		
21	Про програму розвитку футболу в Черкаській області на 2012-2016 року	№ 11-3/VI від 28.12.2011. Продовжено до 31.12.2020, рішення від 03.06.2016 № 5-7/VII
22	Про програму захисту прав споживачів у Черкаській області на 2012-2016 роки	№ 11-1/VI від 28.12.2011
23	Про обласну цільову програму «Село Черкащини – 2020»	№ 9-1/VI від 22.11.2011
2010 рік		
24	Про Програму «Будуємо нову Черкащину» на 2011-2015 роки	№ 3-1/VI від 28.12.2010
2005 рік		
25	Про обласну програму «Питна вода Черкащини» на 2006-2020 роки	№ 25-5/IV від 02.12.2005. Внесення змін (рішення обласної ради № 16-7/VI від 26.06.2012)
2002 рік		
26	Про програму розвитку лісового господарства Черкаської області на період 2002-2015 роки	№ 24-16 від 18.01.2002

З метою пошуку реального інвестора для створення стратегічної програми розвитку туризму в області відділ економічного розвитку Департаменту регіонального розвитку ОДА розробив і представив на конкурс відповідну заявку на участь у грантовій програмі «Підтримка розвитку внутрішнього туризму в Україні», яку реалізовує Асоціація Індустрії Гостинності України.

У рамках заявленої участі в програмі будь-який охочий може взяти участь, зокрема в онлайн-опитуванні для жителів Черкащини та для подорожуючих з інших областей [7].

Черкаська область бере активну участь у ряді консультативно-дорадчих органів щодо питань туризму та розвитку регіону. Протягом

останніх декількох років надавався ряд пропозицій у відповідні органи влади щодо туристичної сфери економіки.

В Україні центральним органом виконавчої влади, яка уповноважена координувати сферу туризму та курортів, є Мінекономрозвитку, яким згідно наказу № 733 від 25.04.2016 р. створено консультативно-дорадчий орган – Наукову раду з туризму та курортів

Головна мета діяльності Наукової ради з туризму та курортів – розроблення пропозицій та рекомендацій щодо формування та реалізації державної політики у сфері туризму та курортів, визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері туризму, організації наукових досліджень та проведення науково-дослідних робіт у цій сфері.

Доцільно перелічити ряд документів, які стосуються сфери туризму, та були розглянуті Науковою радою, зокрема:

- проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на 2016-2020 роки»;
- постанови Верховної Ради України від 13.07.2016 № 1460-VIII «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Розвиток туристичної індустрії як інструмент економічного розвитку та інвестиційної привабливості України» (розроблення стандартів вищої освіти за спеціальностями «Туризм», «Готельно-ресторанна справа» та інших, гармонізація кваліфікаційних вимог та стандартів вищої освіти, впровадження рекомендованої Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO) системи сателітних рахунків у сфері туризму;
- національних стандартів з туризму, гармонізованих із міжнародними та європейськими нормативними документами;
- Національної туристичної організації, змісту її діяльності та структури.

Завдяки плідній роботі Наукової ради у 2016 р.:

- прийнято Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р;
- прийнято 11 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, методом підтвердження (без офіційного перекладу), 3 проекти стандартів включено до Програми робіт з національної стандартизації на 2017 рік;
- активізована робота з розроблення стандартів вищої освіти за спеціальностями «Туризм», «Готельно-ресторанна справа» та інших, за якими здійснюється підготовка фахівців для сфери туризму та гармонізації кваліфікаційних вимог та стандартів вищої освіти у вищих навчальних закладах, що забезпечують підготовку фахівців для сфери туризму;
- створено Національну туристичну організацію (НТО) [5].

Згідно «Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року» [6] визначена «операційна ціль 1.5. Розвиток туристично-рекреаційної сфери» [6, С. 54]. У цьому документі зазначено, що «туризм є

однією із найбільш перспективних галузей економіки Черкащини». Область має об'єктивні та вагомі передумови для її розвитку:

- природно-кліматичний та історико-культурний потенціал;
- мальовничі ландшафти;
- привабливі туристичні маршрути;
- архітектурні пам'ятки;
- мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- рекреаційні можливості.

«Проблемними сьогодні на Черкащині залишаються питання невідповідності рівня розвитку туристичної індустрії наявному потенціалу. При цьому слід розуміти, що область у цій сфері конкуруватиме з іншими (в першу чергу сусідніми) областями, які також мають чималий туристичний потенціал. І перемога у цій конкурентній боротьбі значною мірою залежатиме від ефективності взаємодії всіх зацікавлених сторін [6, С. 55]».

Серед індикаторів виконання програмних заходів визначені:

- кількість об'єктів туристичної інфраструктури та екскурсійних маршрутів;
- динаміка чисельності туристів та екскурсантів;
- обсяг наданих туристичних послуг;
- обсяг туристичних послуг на одного туриста;
- кількість реконструйованих та новостворених об'єктів туристичної інфраструктури;
- динаміка чисельності підготовлених фахівців у туристично-рекреаційній сфері.

Туристична промоція Черкаської області передбачає:

- підтримку роботи головного туристичного сайту області;
- створення мережі туристично-інформаційних центрів;
- видання та поширення промоційних туристичних матеріалів (сувенірна продукція, листівки та путівники, подієвий календар);
- створення подієвого календаря;
- висвітлення вагомих туристичних подій та атракцій;
- створення карти туристичних маршрутів Черкащини;
- промоцію туристичного потенціалу через ЗМІ, інтернет-ресурси тощо;
- участь у національних та міжнародних туристичних виставках;
- організацію проведення масових туристичних заходів міжнародного рівня.
- проведення маркетингових, аналітичних, соціологічних досліджень у галузі туризму.
- організацію та проведення ознайомлювальних турів для представників туристичних фірм, ЗМІ [6].

Здійснивши аналіз заходів, які були запрограмовані з метою розвитку туризму на Черкащині, ряд заходів реалізовано. Так, наприклад, у 2017 р. в області розроблено та діє новий туристичний портал «Черкащина туристична». Завдяки туристичному порталу регіону та сторінці

«Черкащина туристична» у соціальній мережі Facebook відбувається просування туристичного продукту Черкаської області. У соціальній мережі Instagram також створено сторінку «Черкащина туристична», про що йдеться у звіті голови Черкаської ОДА [6].

Невідому Черкащину розкривають 12 унікальних туристичних маршрутів, які розроблено новоствореною Асоціацією Гостинності Черкащини, та які було успішно презентовано на першому українському Туристичному воркшопі Асоціації індустрії гостинності України.

Декілька років підряд на Черкащині проводиться Туристичний Форум Черкащини. На Міжнародних туристичних салонах «Україна» також представлено туристичний потенціал регіону.

У туристичному буклеті «Черкащина туристична. 5 сезонів» з відповідною інформацією можуть ознайомитися й люди з вадами зору, адже текст і малюнки оформлені шрифтом Брайля.

Тестову версію мобільного туристичного додатку «Черкаси відкриті» для загального користування можливо використовувати для Android. Завдяки цій версії вільною є інформація про найцікавіші об'єкти туристичної інфраструктури міста Черкаси. У планах розробників – мобільний додаток для IOS та Android «Черкащина туристична» з охопленням туристичних об'єктів усієї області [6].

Здійснюється у регіоні й проект «Цифрове перетворення Черкаської області». Допомогу в цьому надає компанія Google Україна. Проектом передбачено підвищення інвестиційної та туристичної привабливості регіону за допомогою сучасних інтернет-інструментів. Так, зокрема, у рамках проекту:

- створено спеціальний сайт «Мандруй Черкащиною»;
- розроблено 3D-тури по Національному дендрологічному парку «Софіївка», Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин», Шевченківському національному заповіднику у м. Каневі та Буцькому каньйону;
- організовано низку освітніх проектів для представників місцевого самоврядування, малого і середнього бізнесу, для державних службовців, викладачів і студентів з основ цифрової грамотності та безпеки в інтернеті;
- організовано та проведено з'їзд фотографів спільноти Локальних гідів Google, з метою відображення на Google картах найцікавіших туристичних об'єктів та локацій Черкаської області) [6].

Черкаську область у межах грантової програми Асоціації гостинності «Підтримка розвитку туризму в регіонах» визнано бенефіціаром.

Виконання зазначеної програми – допомога в отриманні експертної та фінансової підтримки щодо розробки та реалізації нової якісної та більш ефективної програми розвитку туризму до 2020 року [9].

Висновки. Отже, враховуючи виклики та потреби сучасних умов життєзабезпечення, господарювання, можливості інноваційних технологій, в Черкаській області сфера туризму посідає одне з провідних місць у



сегменті економіки та вимагає більш якісного програмного забезпечення, залучення ресурсів для виконання стратегічних цілей.

*Список використаних джерел:*

1. На Черкащині туристичний бум. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Read more at: [https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560\\_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm](https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm)
2. Беляєва С. С. Екологічна складова інвестиційної привабливості рекреаційного потенціалу Черкаської області в сегменті збалансованого розвитку / Науковий журнал «Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова». Том 18. Вип. 1. 2013. Серія «Економіка»: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – С. 14-24
3. Беляєва С. С. Туристично-інформаційний центр як інвестиційно-інноваційний сегмент просування туристичних послуг: зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Вип. 39 / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. / С. С. Беляєва, Л. В. Фрей // Черкаси: ЧДТУ, 2015. – Част. I. – С. 55-63
4. Перелік обласних програм, які перебувають на контролі в обласній раді станом на 06.07.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblradack.gov.ua/oblasn-programi.html>
5. Звіт за підсумками засідань Наукової ради з туризму та курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9c5f2c5c-7925-4771-a12c-a8763b2e732b&title=ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoivRadiZTurizmuTaKurortiv>
6. Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investincherkasyregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/Strategya-2020.pdf>
7. На Черкащині працюють над Програмою розвитку туризму-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ck-oda.gov.ua/na-cherkaschyni-pratsyuyut-nad-prohramoju-rozvytkulturizmu-2020/> Прес-служба ОДА 30.01.2018
8. Офіційний туристичний портал Черкаської області. Інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourismincherkasyregion.gov.ua/ua/informatsiia>
9. Як розвивалась Черкащина туристична у 2017-му, 06.01.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [infomist.ck.ua](http://infomist.ck.ua).

*Список использованных источников:*

1. На Черкащине туристический бум. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: Read more at: [https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560\\_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm](https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm)
2. Беляева С. С. Экологическая составляющая инвестиционной привлекательности рекреационного потенциала Черкасской области в сегменте сбалансированного развития / Научный журнал «Вестник Одесского национального университета имени И. И. Мечникова». Том 18. Вип. 1. 2013. Серія «Економіка»: Издательский дом «Гельветика», 2013. – С. 14-24
3. Беляева С. С. Туристический информационный центр как инвестиционно-инновационный сегмент продвижения туристических услуг? сб. научн. работ Черкасского государственного технологического университета. Серія: Экономические науки. Вип. 39 / М-во образования и науки Украины, Черкасск. госуд. технол. ун-т. / С. С. Беляева, Л. В. Фрей // Черкассы: ЧГТУ, 2015. – С. 55-63
4. Перечень областных программ, что находятся на контроле в областном совете по состоянию на 06.07.2018 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://oblradack.gov.ua/oblasn-programi.html>
5. Отчет по итогам заседаний Научного совета по туризму и курортам [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9c5f2c5c-7925-4771-a12c-a8763b2e732b&title=ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoivRadiZTurizmuTaKurortiv>
6. Стратегия развития Черкасской области на период до 2020 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://investincherkasyregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/Strategya-2020.pdf>
7. На Черкащине работают над Программой развития туризма-2020 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ck-oda.gov.ua/na-cherkaschyni-pratsyuyut-nad-prohramoju-rozvytkulturizmu-2020/> Прес-служба ОГА 30.01.2018

8. Официальный туристический портал Черкасской области. Информация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tourismincherkasyregion.gov.ua/ua/informatsiia>
9. Как развивалась Черкащина туристическая в 2017-м, 06.01.2018 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [infomist.ck.ua](http://infomist.ck.ua).

*References:*

1. Cherkaschina tourist boom. [Electronic resource]. – Access mode: Read more at: [https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560\\_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm](https://ua.igotoworld.com/ua/news/1560_na-cherkaschine-turisticheskiy-bum.htm)
2. S. Belyaeva. The environmental component of the investment attractiveness of the recreational potential of the Cherkasy region in the balanced development segment / Scientific journal "Bulletin of the Odessa I. Mechnikov National University." Volume 18. Issue. 1. 2013. Economy series: Publishing house "Helvetika", 2013. – P. 14-24
3. S. Belyaeva. Tourist Information Center as an Investment and Innovative Segment of Promotion of Tourist Services? Sat scientific works Cherkassy State Technological University. Series: Economic Sciences. Issue 39 / Ministry of Education and Science of Ukraine, Cherkassk. govt. tehnol. un-t / S. S. Belyaev, L. V. Frey // Cherkasy: CSTU, 2015. – P. 55-63
4. The list of regional programs that are under control in the regional council as of 07/06/2018 [Electronic resource]. – Access mode: <http://oblradack.gov.ua/oblasn-programi.html>
4. The list of regional programs that are under control in the regional council as of 07/06/2018 [Electronic resource]. – Access mode: <http://oblradack.gov.ua/oblasn-programi.html>
5. Report on the results of the meetings of the Scientific Council on Tourism and Resorts [Electronic resource]. – Access mode: [http://me.gov.ua/Documents/Detail?Lang=uk-UA & id = 9c5f2c5c-7925-4771-a12c-a8763b2e732b & title = ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoiRadiZTurizmuTaKurortiv](http://me.gov.ua/Documents/Detail?Lang=uk-UA&id=9c5f2c5c-7925-4771-a12c-a8763b2e732b&title=ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoiRadiZTurizmuTaKurortiv)
6. The development strategy of the Cherkasy region for the period up to 2020 [Electronic resource]. – Access mode: <http://investincherkasyregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/Strategya-2020.pdf>
7. Cherkasy region is working on the Tourism Development Program 2020 [Electronic resource]. – Access mode: <http://ck-oda.gov.ua/na-cherkaschyni-pratsyuyut-nad-prohramoyu-rozvytku-turyzmu-2020/> YEA press service 01/30/2018
8. Official tourist portal of Cherkasy region. Information [Electronic resource]. – Access mode: <http://tourismincherkasyregion.gov.ua/ua/informatsiia>
9. How did tourist Cherkasy region develop in 2017, 01/06/2018 [Electronic resource]. – Access Mode: [infomist.ck.ua](http://infomist.ck.ua)